

Europese samenwerking voor empowerment

Nieuwe behandeling voor slachtoffers mensenrechtenschendingen

De ervaringen van slachtoffers van mensenrechtenschendingen zijn vaak zeer ontwrichtend. Om de eigen krachten weer te hervinden en hulpbronnen in de omgeving te kunnen benutten, is herstel van sociale verbondenheid, het hervinden van een identiteit en betekenisgeving aan het gebeurde, van groot belang. Dit artikel schetst achtergrond en uitwerking van 7 ROSES, een door Europese samenwerking ontwikkelde methodiek om het herstel bij slachtoffers van mensenrechtenschendingen te bevorderen.

7ROSES

Jetske van Heemstra

Psycholoog en promovenda bij Equator Foundation

Joriene van der Kolk

*Psycholoog en expertiseteamleider
Herstelondersteunende Zorg bij
Equator Foundation*

Pilaren van persoonlijk herstel

De ervaringen van slachtoffers van mensenrechtenschendingen zijn vaak zo ontwrichtend dat herstel van sociale verbondenheid, het hervinden van een identiteit en betekenisgeving aan het gebeurde van groot belang zijn. Een op herstel gerichte methodiek kan helpen om eigen krachten weer te hervinden en om hulpbronnen in de omgeving aan te spreken. Met de Europese partners werd besloten om het CHIME framework (Leamy et al., 2011) hierbij als uitgangspunt te nemen. CHIME is een acroniem voor de 5 pilaren van persoonlijk herstel bij psychische problematiek: Connectedness, Hope, Identity, Meaning en Empowerment. Op basis van klinische ervaring werden daar Safety en Recognition (CHIME+RS) aan toegevoegd.

Uit focusgroepen uitgevoerd bij Arq Psychotrauma Expert Groep bleek dat slachtoffers van mensenrechtenschendingen spontaan al de vijf CHIME-pijlers benoemden. Zij voegden daar erkenning, culturele diversiteit en herstel van vertrouwen aan toe. Deze bevindingen zijn verwerkt in de opbouw van 7ROSES. Om deze theorie met de praktijk te verbinden werd het framework CHIME+RS gebruikt om een flexibele toolkit te ontwikkelen, geïnspireerd door praktijkervaringen, ACT (Acceptance and Commitment Therapy) en de SRH methodiek (Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen). De methodiek bestaat uit veertien sessies.

Het unieke aan deze methode is dat de frequentie, het aantal sessies en de vorm vrij gelaten worden. Afhankelijk van de setting kan deze methodiek aan een groep of per individu worden aangeboden. De inhoud van de sessies kan worden aangepast aan deelnemers, bijvoor-

7ROSES

+

7ROSES: Seven Recovery Oriented Survivor Empowerment Strategies

beeld wanneer bepaalde oefeningen niet haalbaar zijn vanwege fysieke beperkingen. Het meest bijzondere aspect van de methode is dat de deelnemers bepalen welke van de zeven pilaren voor hen van belang zijn. De frequentie kan worden afgestemd op de mogelijkheden van de deelnemers. Wanneer er sociaal maatschappelijke, juridische, lichamelijke of psychische problemen zijn dan is het van belang daar aanvullende hulp of behandeling voor te organiseren.

De deelnemers bepalen welke van de zeven pilaren voor hen van belang zijn

Pilot

Bij Stichting Equator (organisatie gericht op psychiatrische behandeling van, en psychosociale zorg voor, getraumatiseerde vluchtelingen en asielzoekers) wordt de empowerment module 7ROSES aangeboden aan deelnemers waarbij een posttraumatische stressstoornis of andere psychopathologie is vastgesteld en die moeite hebben zichzelf staande te houden binnen de huidige leefomgeving. Empowerment wordt binnen deze methode gezien als een intern proces naar meer zelfbeschikking, het (h)erkennen van eigen competenties en het herstellen van een gevoel van eigenwaarde. Hierbij ligt de focus op het hervinden van kwaliteit van leven en toekomstperspectief, ondanks de aanwezigheid van psychische of fysieke klachten of andere aanwezige stressoren. De deelnemer volgt deze methodiek als een onderdeel van zijn/haar behandeling. Een deelnemer oefent met nieuw gedrag en leert een actieve rol te nemen in het eigen herstel. Een module bestaat uit negen sessies van een 1 uur (individueel) of van 2,5

uur (groepsverband). Om deze module toegankelijk te houden zijn tolken beschikbaar. Een verblijfsvergunning is geen vereiste voor deelname.

Hoe verder?

Er zijn dertien medewerkers getraind in Italië, Nederland, Roemenië, Cyprus en Duitsland. Zij leren andere professionals trainen en superviseren in deze methode. Na een pilot van minstens 150 deelnemers volgt een evaluatie en aanpassing van de methodiek. De bedoeling is om de methodiek daarna breder te verspreiden.

REFERENTIE

Leamy, M., V. Bird, C. Le Boutillier, J. Williams & M. Slade (2011), 'Conceptual framework for personal recovery in mental health: systematic review and narrative synthesis', in: *The British Journal of Psychiatry*, 199(6), 445-452.

7ROSES

In april 2016 kreeg Arq Psychotrauma Expert Groep de mogelijkheid om samen met zes andere Europese organisaties een op empowerment gericht aanbod te ontwikkelen voor slachtoffers van ernstige mensenrechtenschendingen. Aangezien de context en de capaciteiten per land verschillen, werd gezocht naar een laagdrempelige methode die gemakkelijk overdraagbaar en bovenal flexibel inzetbaar is. Na een intensieve periode van ontwikkeling werd in februari 2017 de eerste versie van de methode gelanceerd als de pilot 7ROSES: Seven Recovery Oriented Survivor Empowerment Strategies.